

забезпечувати різноманітні умови для розквіту індивідуальності дитини, з урахуванням його вікових особливостей.

У зв'язку з цим можна припустити появу в шкільних установах педагогів та соціальних педагогів нової формації, які в змозі будуть виконувати психологемку діяльність з інформаційної і педагогічної підтримки соціально-професійного самовизначення учнів.

Адже компетентісно орієнтоване навчання спрямоване на реалізацію особистісно-орієнтованого навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Кондрашихіна, О. А. (2009). *Диференціальна психологія*. Київ: Центр навчальної літератури.
2. Равен, Дж. (2002). *Компетентність у сучасному суспільстві*. Москва: Коріто-Центр.
3. Сковорода, Г. С. (2005). *Твори у двох томах (Т. 1)*. Київ: Обереги.

EOI 10.11232/11.10.2019.v2.008

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Доротюк Валентина Іванівна

кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач відділу профільного навчання
Інституту педагогіки НАПН України, Україна

Аналіз наукової літератури свідчить, що проблема інтелекту взагалі і інтелектуальних здібностей зокрема, цікавить багатьох науковців. В цьому напрямку є значна кількість досліджень, але існує значна кількість теорій інтелекту, які не завжди узгоджені між собою. Що стосується інтелектуальних здібностей, то в цьому напрямку зазначені основні контури дослідження, розроблений концептуальний апарат, його основні характеристики, виявлена залежність індивідуальних особливостей інтелекту від півкульної організації діяльності мозкових структур.

Але, незважаючи на ці досить значні досягнення у вивченні індивідуальних особливостей прояву інтелекту, в цьому напрямку досліджень є ще багато нерозв'язаних питань. Зокрема, нез'ясована проблема індивідуальних особливостей розвитку окремих факторів інтелекту, не розв'язано питання взаємозв'язку дивергентного і конвергентного мислення в окремого індивіда, не розкрита залежність між рівнем розвитку інтелекту і його предметною спрямованістю тощо.

Такому стану наукових досліджень відповідає практика психодіагностики у шкільному навчанні. Особливо це стосується інтелектуально-психомоторної діссінхронії. Сутність цього явища в тому, що діти швидко оволодівають читанням: в 3-4 роки не лише швидко читають, але виявляють підвищену активність в одержанні інформації. Але дуже часто в таких дітей виникають

значні труднощі в оволодінні письмом: пишуть вони або дуже повільно, або занадто швидко, не звертаючи уваги на написання букв. Це явище пояснюється саме діссинхронізацію моторної і інтелектуальної сфер: моторика не встигає за дуже швидким “розумовим” ритмом.

Наявність інтелектуально-психомоторної діссинхронії виявляється в написанні контрольних, літературних творів, взагалі в оформленні будь-яких письмових робіт, скороченні, нерівності букв тощо. Вчителі інколи не розуміються на тому, що інтелектуально-розвиненій дитині байдуже до оформлення: її цікавить лише зміст. Все це вимагає ряд допоміжних і додаткових умов для проведення психодіагностичного обстеження, і не завжди вчителі, які найчастіше вимагають відповідності “змісту” і “форми” прислухаються до результатів психологічного аналізу.

В такій же мірі і явище діссинхронії між інтелектом і академічною успішністю не завжди зрозуміле в шкільній практиці. Справа в тім, що існує стандартне уявлення про те що інтелектуально розвинена дитина повинна прекрасно навчатися: “на п’ятірки”. Але не завжди академічні успіхи співпадають з дійсним рівнем інтелекту, а відставання дитини у навчанні відповідає низькому інтелектуальному розвитку.

В історії науки і видатних досягнень є немало фактів, коли майбутні вчені, винахідники, Лауреати премій в школі навчались досить не успішно. Є немало фактів, коли не лише вчителі, але й батьки згодні визнати майже розумову неповноцінність лише тому, що дитина в школі одержує незадовільні оцінки. Тому висновок психодіагностика відносно високого рівня інтелектуального розвитку невстигаючого учня викликає якщо не шок у вчителів, то явну недовіру до методів психодіагностики. Причини академічної неуспішності дітей, що мають високий рівень інтелекту, нерідко заховані в діссинхронії вікового розвитку, в особливостях особистості, в недосконалому методів навчання, в недоліках комунікативних відносин в системі: учень - вчитель тощо.

Але, незважаючи на те, що вже давно критикується оціночний підхід, школа надає йому перевагу, вважаючи, що це найбільш вірний показник інтелектуального розвитку учня. Психодіагностичне обстеження, яке спирається на вивірені методики, дає можливість виявити більш вагомні фактори, які впливають на академічні досягнення, або блокують останні. Маються на увазі індивідуальні особливості перебігу нервової діяльності, індивідуальна нерівномірність розвитку психічних процесів, особливості вікового розвитку. Крім того, необхідно зважувати на такі два контрастних типи вікового розвитку інтелекту: прискорене і досить помітне для оточуючих, і повільне, яке “маскує” розумовий потенціал (В.С.Юркевич, 1996).

Існують і інші форми діссинхронії: між інтелектом і творчістю, між інтелектом і соціальною поведінкою. Ці форми теж не завжди адекватно зрозумілі вчителям, батькам і взагалі всім, хто спілкується з дитиною.

Отже, необхідність адекватної оцінки здібностей дитини, виявлення індивідуальних особливостей інтелекту, урахування цих особливостей в практиці роботи школи вимагає відповідного методичного інструментарію для діагностики цих особливостей. Стосовно до проблеми інтелектуальних

здібностей існує два основних напрямки: перший - це встановлення рівня розвитку інтелекту, його індивідуальна спрямованість, “вага” того чи іншого фактора тощо, і другий - психологічна допомога, свого роду інтелектуальні тренінги.

В реалізації на практиці шкільної психологічної служби цих двох напрямків діагностики інтелектуальних здібностей та їх розвитку, існує цілий ряд нерозв’язаних питань, зокрема відсутня система психологічного діагностування як лонгітюдне дослідження, починаючи від молодшого шкільного віку, не розроблені досить валідні методики для перехідних класів: від початкового навчання - до середнього, від середнього - до старшого з метою створення профільних класів не лише на підставі академічної успішності, але й за психодіагностичним обстеженням.

Тому одним із завдань педагогічної науки повинно бути дослідження та створення моделі психологічного обстеження учнів різних вікових груп з метою визначення індивідуальних досягнень у розвитку інтелекту. Конструювання даної моделі відбувається в результаті аналізу психологічних джерел та вивчення індивідуальної фахової діяльності шкільних психологів і педагогів. Вона допоможе створити в освіті психологічні умови, які забезпечать особистісний розвиток кожної дитини в умовах шкільного навчання.

Список використаних джерел:

1. Юркевич, В. С., (2009). Розвиток творчої активності школярів. *Педагогіка*, (с. 160). Москва.
2. Цимбалюк, І. М., (2004). *Психологія*. Київ: ВД Професіонал.
3. Смільсон, М. Л., (2011). *Психологія розвитку інтелекту*. Київ.

ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Лук’янова Юлія Миколаївна

ORCID ID: 0000-0002-8745-072X

викладач кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет, Україна

Інформатизація освіти в Україні — один з найважливіших механізмів, що зачіпає основні напрямки модернізації освітньої системи. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Змінюється сама парадигма освіти. Велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним освітнім програмам.

Сьогодні навчання доцільно розглядати як безперервний і динамічний процес. Сучасна соціально-економічна ситуація в країні й у системі освіти така, що традиційні форми одержання навчання й моделі навчання не можуть задовольнити всіх потреб в освітніх послугах, сконцентрованих, як правило, у великих містах. Але, як відомо, ніхто не може бути позбавлений змоги вчитися через бідність, географічну або тимчасову ізольованість, соціальну незахищеність і неможливість відвідувати освітні установи через